

Nieuwsbrief juli 2010

Educatieve auteurs: professionele kwaliteit!

Inhoud

- 1 *Actueel*
- 2 De VvEA-ledendag (12 juni 2010)
- 3 *Gesignaleerd*: filmpjes op internet
- 4 *Juridische zaken*: over auteurscontracten
- 5 Hogere vergoeding door nieuwe reproductieregeling
- 6 Educatieve auteurs en Lira
- 7 Landelijke Studiedag Levende Talen: ook voor VvEA-leden!
- 8 CLU-Leermiddelendagen 2010

1 Actueel

- Door een aantal ontwikkelingen groeit het belang van de VvEA als beroepsvereniging van alle educatieve auteurs in Nederland. De lezer kan dat ook uit deze nieuwsbrief opmaken. VvEA-leden worden opgeroepen hun collega's op het belang van het lidmaatschap van de vereniging te wijzen en deze nieuwsbrief naar hen door te sturen.
- Namens het VvEA-bestuur heeft secretaris Agnes van Straaten zitting genomen in het bestuur van de Stichting Rechtshulp Auteurs (zie ook de nieuwsbrief van maart 2010).
- In augustus zal de VvEA aan het ministerie van Justitie een reactie sturen over het wetsontwerp Auteurscontractenrecht. Zie het artikel hierover.
- Vanaf september a.s. werken de VvEA en expertisecentrum leermiddelenontwikkeling CLU/Universiteit Utrecht samen bij het scholen van ca. 30 leraren van ORS Lek en Linge te Culemborg op het terrein van zelf aanvullend en vervangend leermateriaal maken.

2 De VvEA-ledendag (12 juni 2010)

Op zaterdag 12 juni 2010 hielden we onze jaarlijkse ledendag, die in geanimeerde sfeer plaatsvond in de standplaats van de VvEA, het Van Deyssehuys in Amsterdam. Behalve het driekoppig bestuur, de coördinator en de bureaumedewerkster waren dertien leden aanwezig.

Algemene ledenvergadering

We begonnen met de algemene ledenvergadering. Bij de bespreking van het jaarverslag 2009 kwam aan de orde dat de VvEA zich als beroepsvereniging goed op de kaart heeft gezet, onder meer met onze landelijke conferentie op 1 oktober in Tilburg. Jammer genoeg is het boekjaar 2009 geëindigd met een negatief resultaat, doordat de conferentie minder deelnemers heeft getrokken dan verwacht. Ook de aanmelding van nieuwe leden is tegengevallen.

De bespreking van de beleidsplannen voor 2010 stond in het teken van onze nieuwe slagzin *Educatieve auteurs: professionele kwaliteit!*, waarmee de VvEA wil benadrukken dat educatief schrijven een apart beroep is en dat producten van educatieve auteurs van hoge kwaliteit (moeten) zijn. De vereniging gaat door met het actief behartigen van collectieve en individuele belangen van educatieve auteurs.

Om nieuwe leden te werven zal de VvEA zich naar buiten en binnen presenteren als degelijke en vertrouwenwekkende beroepsvereniging. Het bestuur wil leden actiever betrekken bij de vereniging, bijvoorbeeld met landelijke bijeenkomsten, de LinkedIn-communitygroep Educatieve Auteurs Nederland en regionale intervisiebijeenkomsten. Het bestuur wil het overleg met de Commissie Auteursrecht (CGA) van de Groep Educatieve Uitgeverijen (GEU) gebruiken om te komen tot een concept modelvoorovereenkomst, tot bestrijding van overtreding van auteursrecht door scholen en tot ledenwerving via uitgeverijen. Ten bate van dit overleg gaat het bestuur door met het verzamelen en vergelijkend analyseren van auteurscontracten.

De VvEA zal constructief en kritisch deelnemen aan besprekingen en activiteiten wat betreft de digitalisering van leermateriaal. In samenwerking met het CLU gaat de VvEA deelnemen aan nascholing van scholen en leraren. In het najaar 2010 levert de VvEA bijdragen aan de Landelijke Studiedag van de Vereniging van Leraren Levende Talen (Zwolle, 5 november) en aan de CLU-leermiddelendagen (Utrecht, 12 en 13 november). VvEA-leden krijgen korting bij deelname (zie elders in deze nieuwsbrief).

Workshops

Na de algemene ledenvergadering werden twee leerzame workshops gehouden, in het kader van de deskundigheidsbevordering door en voor leden.

Arno Reints en Hendriane Wilkens van het CLU (www.clu.nl) presenteerden het door het CLU ontwikkelde Meet Instrument Leermiddelen Kwaliteit (MILK). Aansluitend namen de aanwezigen de kwaliteit van een leermiddel onder de loep aan de hand van de opgestelde criteria.

Saskia van der Linden (www.eironeia.nl) gaf de aanwezigen met enkele voorbeelden inzicht in de toepasbaarheid van digitaal leermateriaal aan de hand van vragen als: Wanneer toe te passen? Is het voor elke doelgroep geschikt? Wanneer heeft het meerwaarde?

Met de door leden verzorgde workshops was de ledendag een mooie combinatie van verenigingszaken bespreken en inhoudelijk bijtanken.

(AvS/TvdG)

3 Gesignaleerd: filmpjes op internet

Op internet zijn diverse filmpjes te zien over het maken, kopen en gebruiken van leermiddelen. Enkele voorbeelden:

- Zoek op www.youtube.com met trefwoorden zoals: 'schoolboek', 'lesmateriaal', 'leermateriaal', 'multimedia les', 'digibord' en 'experiment'.
- Zoek op www.leraar24.nl met trefwoorden zoals: 'schoolboek', 'lesmateriaal', 'leermateriaal', 'digitaal', 'ICT' en 'digibord'.

(TvdG)

4 Juridische zaken: over auteurscontracten

Educatieve auteurs gaan te maken krijgen met andere auteurscontracten.

Naar een nieuw auteursrecht

Onlangs is een voorontwerp over aanpassing van de Auteurswet in consultatie gegeven door het ministerie van Justitie (<http://www.internetconsultatie.nl/auteurscontractenrecht>). In dit wetsontwerp Auteurscontractenrecht wordt gestreefd naar een revolutionaire verbetering van de positie van auteurs ten opzichte van exploitanten van hun werk, zoals de educatieve uitgeverijen. Volgens het voorstel wordt het auteursrecht pas overdraagbaar na het overlijden van de maker, kunnen exclusieve licenties binnen vijf jaar worden opgezegd, komt er een recht op een billijke vergoeding bij het verlenen van een exclusieve licentie - in aansluiting daarop ontstaat de mogelijkheid om op verzoek van verenigingen van makers en exploitanten de door hen geadviseerde vergoedingen als zijnde billijk vast te stellen - en wordt er een regeling voorgesteld dat contracten vernietigd kunnen worden wanneer er voor de maker evident onredelijke bepalingen in staan.

Belanghebbenden

Het is nog te vroeg om te juichen want de weg van wetsontwerp naar wet duurt zeker nog een jaar of twee; het wetsvoorstel zal onderweg ook worden bijgesteld op grond van de reacties van belanghebbenden. Eind augustus moeten de reacties op het wetsvoorstel bij het ministerie binnen zijn. De VvEA zal samen met haar zusterorganisatie de Vereniging van Schrijvers en Vertalers (VSenV) een reactie uitbrengen.

Ondertussen biedt het wetsvoorstel ons een uitstekende gelegenheid om bij de Groep Educatieve Uitgevers (GEU) van het Nederlands Uitgevers Verbond (NUV) aan te dringen op de totstandkoming van een modelcontract. De GEU heeft ons toegezegd deze zomer met een voorstel te komen.

Van wurgcontract naar modelcontract

De VvEA krijgt wekelijks uitgeefovereenkomsten onder ogen die bepalingen bevatten die voor de auteur evident onredelijk zijn. Een greep:

- de uitgever vraagt om overdracht van het auteursrecht, waar een licentie zou kunnen volstaan;
- de uitgever vraagt toestemming voor onbeperkt hergebruik zonder een bijbehorende vergoeding te bieden;
- de auteur moet een concurrentiebeding tekenen dat neerkomt op een beroepsverbod;
- de kosten voor redactie worden ingehouden op het auteurshonorarium;
- de royaltyberekening is onnavolgbaar omdat een uitgever werkt met pakketkortingen voor grote afnemers.

Hoe meer contracten we zien, des te beter kunnen we de GEU overtuigen van het belang van een gezamenlijk modelcontract. Nu het ministerie van Justitie met het wetsvoorstel auteurscontractenrecht streeft naar een verbetering van de positie van auteurs hebben we de wind in de rug.

Hebt u zelf te maken (gehad) met vervelende contractsbepalingen? Door ons te informeren verschaft u ons munitie voor de onderhandelingstafel. Uiteraard zullen wij uw informatie vertrouwelijk behandelen.

(AvT)

5 Hogere vergoeding door nieuwe reprorechtregeling **Educatieve auteurs ontvangen binnenkort meer geld door de nieuwe reprorechtregeling voor het primair en voortgezet onderwijs.**

Scholen kopiëren fors meer

Scholen betalen tot op heden 29 eurocent per leerling aan stichting Reprorecht voor het kopiëren uit publicaties waarop auteursrecht rust. De hoogte van de vergoeding is gebaseerd op onderzoek, het wettelijk tarief per gekopieerde pagina en afspraken met de betreffende brancheorganisatie. De geïnde vergoedingen worden jaarlijks uitgekeerd aan auteurs en uitgevers.

Op basis van recent onderzoek, waarbij een forse toename van het kopiëren van auteursrechtelijk beschermd werk is vastgesteld, zal de vergoeding in 2010 stijgen naar € 1,10 per leerling en in de komende jaren naar een nog hoger bedrag. Digitaal kopiëren is nog niet opgenomen in de nieuwe regeling. Meer informatie hierover vindt u op <http://www.reprorecht.nl/Onderwijs>.

Meer kennis van auteursrecht

Veel leraren weten niet wat wel en wat niet mag volgens het auteursrecht. Vanaf 2010 gaan lerarenopleidingen van hogescholelen ervoor zorgen dat hun studenten op de hoogte zijn van regels die gelden voor copyright en van diverse copyrightmodellen. Dit is afgesproken in de Kennisbasis ICT (<http://www.leroweb.nl/docs/lero/kennisbasis-ict.pdf>).

Op de volgende websites vindt u uitgebreide informatie over auteursrecht:

- <http://www.leermiddelenplein.nl/vragen-over-auteursrecht/>

- <http://www.auteursrechtenonderwijs.nl/>

- <http://digitaallemateriaal.kennisnet.nl/auteursrechten>

(TvdG)

6 Educatieve auteurs en Lira

Lira is voor schrijvers en vertalers zo'n beetje wat Buma/Stemra is voor de muziek. Ze beheert rechten en aanspraken die auteurs zelf niet of alleen uiterst moeilijk zelf kunnen verzilveren.

Alles wat met woorden is geschreven

De Stichting Literaire Rechten Auteurs (Lira) is sinds 1986 de auteursrechtorganisatie voor *literaire* schrijvers en vertalers. De betekenis van 'literair' duidt bij Lira inmiddels op praktisch alles wat met woorden is geschreven: Lira vertegenwoordigt niet alleen dichters en romanschrijvers, maar ook journalisten en ondertitelaars. Ook educatieve auteurs worden bij het incasseren van bijvoorbeeld leen- en kabelgelden door Lira vertegenwoordigd. Als een educatief boek in een openbare bibliotheek wordt uitgeleend, ontvangt de betreffende educatieve auteur leengeld van Lira, en idem dito voor kabelgelden en thuishopievergoedingen voor strikt educatieve tv-series, die door publieke omroepen worden uitgezonden. De auteur van die scenario's kan op die vergoedingen aanspraak maken.

Vier geldstromen

Lira betaalt aan individuele auteurs vergoedingen die afkomstig zijn van vier geldstromen:

- *leenrecht*: Lira keert aan individuele auteurs geld uit per uitlening van zijn of haar boek uit een Nederlandse bibliotheek. Op basis van een grootscheepse steekproef wordt jaarlijks gekeken welke boeken van welke auteurs hoe vaak zijn uitgeleend. Per uitlening

levert dat gemiddeld zo'n tien eurocent op. Het tarief voor cd, video en dvd bedraagt ca. 23 cent per uitlening en 46 cent voor cd-rom en cd-i. Onderwijs- en onderzoeksinstituten en daaraan verbonden bibliotheken zijn geen vergoeding voor uitlenen verschuldigd.

Voor het leenrecht is Lira door Stichting Leenrecht aangewezen als verdeelorganisatie voor auteurs. Lira is verplicht zich binnen redelijke grenzen in te spannen de auteur van een uitgeleend boek op te sporen om hem het leenrecht uit te keren. U hoeft daarvoor geen aansluitingscontract met Lira te sluiten. U kunt wel uw NAW-gegevens aan Lira bekendmaken wanneer u meent dat Lira u ten onrechte over het hoofd ziet.

- *reprorecht*: Lira ontvangt reprorechtvergoedingen van Stichting Reprorecht voor het fotokopiëren van gedeelten uit algemene boeken. Voor educatieve werken worden reprogelden uitgekeerd via de educatieve uitgever, en niet direct door Lira aan de auteurs. Voor 'algemeen werk' worden de reprorechtvergoeding verdeeld door toevoeging aan de leenrechtgelden die direct aan de auteurs worden uitgekeerd.
- *kabelgeld*: In het klassieke model vangen de kabelmaatschappijen het signaal van de uitzendingen van de publieke omroep op en verkopen dat vervolgens via een abonnement aan de consument. Op deze manier exploiteren ze auteursrechtelijk beschermd materiaal opnieuw. Daarvoor zijn ze aan rechthebbenden, zoals de auteurs, een vergoeding verschuldigd. Lira keert aan haar rechthebbenden - in dit geval veelal scenaristen en tekstschrijvers - een wisselend tarief per uitgezonden minuut uit. Voor tv-uitzendingen is dat meer dan tien euro per minuut, voor radio-uitzendingen bijna tien euro. Wanneer u in aanmerking wilt komen voor de uitkering van kabelgelden moet u, anders dan voor de uitkering van het leenrecht, een aansluitingscontract tekenen met Lira. Pas met dit contract in de hand kan Lira uw kabelbelangen behartigen.
- *thuiskopie*: Op blanco 'dragers' (lege cassettebandjes, videobanden, cd-recordables of -rewritables en dvd's) zit een heffing van een paar procent. Deze toeslag wordt verdeeld onder de rechthebbenden van alle auteursrechtelijk beschermde werken die erop worden vastgelegd bijvoorbeeld tijdens een tv- of radio-uitzending. Ook Lira ontvangt haar deel van die gelden.

Collectieve beheersorganisatie

In totaal keert Lira elk jaar geld uit, afkomstig uit de diverse bronnen, aan ongeveer 15.000 auteurs. Rond de 6000 auteurs hebben met Lira een aansluitingscontract getekend en daarbij komen binnenkort nog eens 2000 journalisten.

Lira is bezig haar taken als collectieve beheersorganisatie uit te breiden: niet alleen naar een grotere groep schrijvers maar ook op een breder auteursrechtelijk gebied. Het werkterrein omvat in theorie alle soorten rechten op alle soorten teksten en op die teksten gebaseerde producties. Zo is dit jaar het Auteursfonds, dat tot voor kort was ondergebracht bij Stichting Reprorecht, op initiatief van de Stichting Reprorecht overgegaan naar Lira. Bij het Auteursfonds kunnen educatieve auteurs reprogelden opvragen wanneer hun eigen uitgever dat geld niet int en uitbetaalt (zie de nieuwsbrief van juni 2009).

Voor educatieve auteurs die aanspraak kunnen maken op kabelgelden of die naast educatieve boeken ook algemene boeken publiceren is aansluiting bij Lira zeker aan te bevelen (<http://www.lira.nl/Contract>).

(AvT)

7 Landelijke Studiedag Levende Talen: ook voor VvEA-leden!

De kracht van taal

Op vrijdag 5 november 2010 organiseert de Vereniging van Leraren Levende Talen haar jaarlijkse Landelijke Studiedag in Regardz Nieuwe Buitensociëteit Zwolle, direct tegenover het station. Het thema van de dag is 'De kracht van taal' met als speciale gasten de schrijver Abdelkader Benali en de schrijver/cabaretier Bart Chabot. Er zijn drie workshoprondes van elk een uur en een grote uitgeversmarkt. Drie workshops richten zich specifiek op het educatieve auteurschap.

Korting voor VvEA-leden

Leden van de VvEA kunnen aan deze dag deelnemen voor de normale LT-ledenprijs van € 75; bij aanmelding voor 15 september betaalt u slechts € 60.

Om u aan te melden stuurt u een mail naar Ellis de Rover (info@educatieveauteurs.nl) onder vermelding van uw naam, post- en e-mailadres. Ellis zal ervoor zorgen dat uw gegevens worden doorgegeven aan de organisatie van Levende Talen. Vervolgens ontvangt u een inlogcode waarmee u zich kunt aanmelden voor de diverse workshops. Meer informatie vindt u op de website van Levende Talen: www.levendetalen.nl.

(EdV)

8 CLU-Leermiddelendagen 2010

Leermiddelenontwikkeling

Op vrijdag 12 en zaterdag 13 november 2010 organiseert het expertisecentrum leermiddelenontwikkeling CLU/Universiteit Utrecht in samenwerking met de VvEA een tweedaags scholingscongres in het Academieggebouw in het centrum van Utrecht onder de

naam 'CLU-leermiddelendagen'. Deze tweedaagse is de opvolger van de voorheen jaarlijks georganiseerde CLU-driedaagse. Centraal staat het thema 'Leermiddelenontwikkeling'.

Waarom aandacht voor leermiddelen?

Leermiddelen spelen onmiskenbaar een belangrijke rol in onderwijs en opleiding. De kwaliteit van onderwijs is voor een groot gedeelte afhankelijk van de kwaliteit van lesmateriaal; leermiddelen zijn het belangrijkste hulpmiddel bij het professionele handelen van een docent. Scholen gaan om verschillende redenen vaker zelf leermiddelen maken. Dit kan te maken hebben met de behoefte aan meer eigenaarschap van docenten voor de eigen lespraktijk. Maar ook het bezuinigen op de kosten van (werk)boeken kan een reden zijn om docenten zelf leermiddelen te laten maken.

Hoe dan ook, het maken van effectieve leermiddelen vereist een onderwijskundige aanpak. Aan deze onderwijskundige aanpak zal aandacht worden besteed tijdens de CLU-leermiddelendagen. U zult vanuit een leerpsychologische invalshoek kennis maken met allerlei aspecten rondom leermiddelenontwikkeling.

Wat kunt u verwachten?

De drie thema's die centraal staan tijdens deze twee dagen zijn digitale leermiddelen, leermiddelen maken en de kwaliteit van leermiddelen. Een greep uit de workshops:

- Hoe schrijf je effectieve leermiddelen?
- Hoe maak je goede opdrachten?
- De inzet van serious games als leermiddel.
- Is er een digitale didactiek?
- Hoe beoordeel je de kwaliteit van leermiddelen?

Daarnaast zullen keynotesprekers u uitdagen na te denken over leermiddelenontwikkeling in uw eigen praktijk.

Korting voor VvEA-leden

Het programma bestaat op vrijdag 12 november uit een ochtend-, middag- en avondprogramma; op zaterdag 13 november bestaat het uit een ochtend- en middagprogramma. U kunt kiezen voor deelname aan beide dagen, of aan één van beide dagen. In beide gevallen krijgen VvEA-leden korting op de prijs. Nadere informatie hierover volgt.

Meer informatie

Meer informatie over inhoud en inschrijving vindt u op www.clu.nl. De informatie op deze website wordt regelmatig bijgewerkt. U kunt uw vragen ook stellen aan het CLU-secretariaat (030-2535497). Voor de mailinglist van de CLU-leermiddelendagen kunt u zich aanmelden met e-mail met uw gegevens naar A.vandeVen@clu.nl onder vermelding van 'mailinglist leermiddelendagen 2010'.

(HW)

Colofon

Deze onregelmatig verschijnende nieuwsbrief wordt verzorgd door het bestuur en is bestemd voor de leden van de VvEA. Zij krijgen de nieuwsbrief per e-mail toegestuurd.

Aan deze nieuwsbrief werkten mee: Agnes van Straaten, Annemarie van Toorn, Erwin de Vries, Hendrienne Wilkens en Tom van der Geugten (redactie).

Indien u geen prijs stelt op toezending van de nieuwsbrief kunt u dit laten weten door een e-mail te sturen naar info@educatieveauteurs.nl of te bellen met 020-320 43 78. Zie voor eerdere nieuwsbrieven en overige contactgegevens: www.educatieveauteurs.nl.